

JUSTINAS BABECKAS
UAB „Ugda“ direktorius
Rasytės g. 26–19, Kaunas
Tel.: +370 687 51947
El. paštas: justugda@gmail.com
Internetinė svetainė: www.ugda.lt

Lietuvos Respublikos Seimo švietimo ir mokslo komiteto pirmininkui
akad. Eugenijui Jovaišai
Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministrei
Jurgitai Petrauskienei

PAREIŠKIMAS DĖL BENROJO LAVINIMO MOKYKLOS VADOVĖLIŲ KOKYBĖS UŽTIKRINIMO

2018-06-13

Kaunas

Švietimo ir mokslo srityje dirbu dvidešimt aštuonerius metus ir jau keturiolika metų turiu įkūręs savo įmonę UAB „UGDA“, besispecializuojančia mokomosios literatūros Lietuvos bendrojo lavinimo mokykloms leidyboje, todėl manau turįs pakankamą patirtį abejoti ir klausti dėl bendrojo lavinimo mokyklų vadovėlių leidybos tvarkos. Tema išlieka aktuali jau daugelį metų, nes net ir besikeičiant politinių ir administracinių sprendimų priėmėjams, žadama keisti mokomųjų priemonių rengimo ir tvirtinimo tvarka jei ir tobulinama, tai tik „kosmetiškai“. Viešojoje erdvėje, žiniasklaidos priemonėse nuolat pabrėžiama, kad mokytojai stokoja pasirengimo ir kvalifikacijos dirbti su naujais vadovėliais, esą vadovėlių, įtrauktų į galiojančių vadovėlių duomenų bazę, problema slypi ne turinyje, bet žemoje mokytojų kvalifikacijoje. Bet tai neteisybė !

Pritariu Ugdymo plėtotės centro (toliau – UPC) sprendimui po daugelio metų debatų 2016-02-29 įsakymu VK-24 pakeisti vadovėlių vertinimo tvarką ir dalinai apribojo korupcijos galimybes. Tačiau kaip besistengtų UPC vadovėlius padaryti kokybiškus, jo galimybės yra ribotos, nes Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. lapkričio 30 d. įsakymas Nr. V-2310 visas UPC pastangas paverčia niekais. Manau, kad Ministrė su šiuo klausimu nėra iš esmės susipažinusi, nes tvirtinant minėtą 2011-11-30 įsakymą ŠMM ministru buvo seimo narys liberalas Gintaras Steponavičius. Manychiau, kad G. Steponavičiaus pasirašytas įsakymas atvėrė kelią ir ilgam įtvirtino nekokybišką ir galimai nedidelei leidėjų grupei palankų vadovėlių leidybos modelį. Manychiau, kad šis įsakymas leidžia mokykloms parduoti nekokybiškus, besikeičiančių programų neatitinkančius vadovėlius, kurių naujumas imituojamas pakeičiant viršelio dizainą, sukeičiant temų eiliškumą, išdidinant pateiktus žemėlapius ir pan. Tokiu būdu atsiranda prielaidų pasisavinti milijonines valstybės lėšas, skirtas vadovėlių įsigijimui. Šio įsakymo bendrųjų nuostatų 2 punkte neaiškiai apibrėžiama, kas yra laikoma nauju vadovėliu. Dokumente rašoma, kad naujas vadovėlis yra tas, kurio turinys atnaujintas daugiau kaip 30% ir toliau vartojama sąvoka „pataisytas vadovėlis“ kurio medžiaga pakeista arba papildyta naujais elementais mažiau kaip 30%, bet neapibrėžiama pakoreguotų vadovėlio elementų procentinio apskaičiavimo tvarka ir tokio vadovėlio „atnaujinimų“ skaičius. Minėto įsakymo bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir kitų mokymo priemonių vertinimo 8 punkte parašyta, kad už pataisyto vadovėlio kokybę atsako teikėjas, o ta reiškia, kad tokiu atveju nereikalingas joks derinimas su UPC. Taip faktiškai sudaromos galimybės naudoti bet kokius vadovėlius, net ir parašytus prieš ketvirtį šimtmečio, nepaisant pasikeitusio dalykinio turinio, bendrųjų ugdymo programų, kalbos taisyklingumo reikalavimų. Tokiu būdu pažeidžiamas

konkurencijos įstatymas, nes naujoms leidykloms išleisti naują konkurencingą vadovėlį išskirtinai sunku, o kitoms leidykloms leidžiama daugybę metų eksploatuoti tuos pačius iš naujo nerecenzuotus vadovėlius.

Taip pat noriu priminti, kad vienoje iš savo kalbų gerb. ministrė J. Petrauskiene pasakė, jog pratybų sąsiuviniai neprivalomi ir dėl jų mokiniai iš viso ne tik liovėsi mokytis, bet ir **pradėjo tyčiotis iš mokytojų**. Noriu atkreipti šio pareiškimo gavėjų dėmesį, kad iš tiesų vadovėliai ir didelė dalis dabar rinkoje esančių pratybų sąsiuvinių iš tiesų neskatina mokinių kritinio mąstymo, o yra sukurti taip, kad buikai reprodukuotų vadovėlio teksto informaciją. Iš patirties žinau, kad mokytojai, bandantys kurti originalias ir bendrųjų ugdymo programų reikalavimus atitinkančias, skirtingo pasiekimų lygio aprašus atitinkančias užduotis, susiduria su tėvų ir administracijos spaudimu atsisakyti originalios metodikos. Norint garantuoti bendrojo lavinimo mokyklos veiklos kokybę pratybų sąsiuviniai turėtų būti privalomai recenzuojami kaip ir vadovėliai, tačiau leidžiami ir vertinami leidėjo lėšomis.

Yra paskelbta, kad nuo 2019 m. bus keičiamos bendrojo ugdymo programos, o nuo 2020 m. reikės pradėti remiantis jomis ir dirbti. Norėčiau sužinoti kodėl iki šiol nėra jokios informacijos apie jų struktūrą bei turinį. Kodėl nevyksta diskusija su mokytojais, kodėl į jų rengimą nėra įtraukiamos net mokytojų asociacijos..

Prašau Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministrės Jurgitos Petrauskienės anuliuoti 2011-11-30 įsakymą Nr. V-2310 ir sudaryti vadovėlių rengėjams vienodas konkurencines sąlygas. Atsakymą prašau pateikti raštu pareiškimo teikėjo nurodytais kontaktais.

UAB „Ugda“ direktorius

Justinas Babeckas